

UCHWAŁA Nr 12/2024
KOMITETU MECHANIKI PAN
z dnia 19 sierpnia 2024

**w sprawie proponowanych zapisów Ustawy o zmianie Ustawy o Polskiej
Akademii Nauk dotyczących komitetów naukowych PAN**

Komitet Mechaniki Polskiej Akademii Nauk stoi na stanowisku, iż zawarte w projekcie Ustawy o zmianie Ustawy o Polskiej Akademii Nauk (dalej Ustawy) nowe brzmienie art. 35 ust. 1 **pozostaje w jawnej sprzeczności z art. 33**, który stanowi, iż „Komitet naukowy jest **samorządną reprezentacją dyscypliny naukowej** albo pokrewnych dyscyplin naukowych albo dyscypliny artystycznej albo dyscyplin artystycznych służącą integrowaniu naukowców z całego kraju”.

Samorządna reprezentacja dyscypliny naukowej oznacza bowiem reprezentację środowiska naukowego i akademickiego wyłonioną w trybie demokratycznych wyborów, na ogólnopolskim forum naukowców reprezentujących daną dyscyplinę nauki. Wyłączenie mechanizmu demokratycznych wyborów ze sposobu konstytuowania składu komitetu naukowego PAN oznacza powrót do czasów, kiedy o strukturze przedstawicielskiego ciała kolegialnego stanowiły zewnętrzne instytucje, a nie sami naukowcy.

Komitety naukowe PAN są ważną i prestiżową reprezentacją środowiska naukowego i akademickiego skupionego wokół danej dyscypliny nauki. Komitety stanowią naturalny pomost pomiędzy Polską Akademią Nauk oraz szeroko rozumianym środowiskiem naukowym, funkcjonującym w systemie nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce. W tym kontekście niezmiernie ważne jest utrzymanie demokratycznego i środowiskowego charakteru komitetów naukowych PAN oraz wzmocnienie ich roli w życiu społecznym i gospodarczym kraju.

Wobec powyższego, Komitet Mechaniki PAN postuluje rozszerzenie brzmienia art. 35 ust. 1 do następującej postaci: „1. W skład komitetu naukowego wchodzi członkowie krajowi i członkowie akademii młodych uczonych oraz osoby wybrane przez właściwe środowisko naukowe, stosownie do dyscyplin naukowych albo artystycznych, które reprezentują zgodnie z oświadczeniami złożonymi na podstawie art. 343 ust. 7 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jak również osoby wybrane przez instytucje przedstawicielskie środowiska szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 329 ust. 1 pkt 1, 2, i 6 tej ustawy, po jednej osobie z każdej instytucji”.

W tym świetle, Komitet Mechaniki PAN dostrzega również konieczność zmiany art. 19. ust. 1 Ustawy, dotyczącego powołania komitetów PAN w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie Ustawy, bowiem zapis ten praktycznie wyklucza możliwość przeprowadzenia w pełni demokratycznych wyborów ich członków w tak krótkim terminie. Niecelowe wydaje się ocenianie działalności wybranych komitetów naukowych dwa razy w czasie trwania kadencji (art. 36 ust. 2).

Istotną kwestią wymagającą zmiany jest również uniemożliwienie głosowania aktywnym członkom-seniorom PAN (art. 11 ust. 4 pkt 1), co prowadzi do pozbawienia osób mających autorytet, wiedzę, doświadczenie i kompetencje, wpływu na ważne decyzje podejmowane przez ciała kolegialne, których są członkami.

Warto wreszcie zauważyć, iż wyrażona w art. 33 zasada stanowiąca, że komitet naukowy jest **samorządną reprezentacją** danej dyscypliny naukowej, jest **niepodważalnym fundamentem**, na którym należy budować **prawdziwie demokratyczne funkcjonowanie** polskich środowisk naukowych i akademickich.

Niniejsza uchwała nie obejmuje innych kontrowersyjnych zapisów projektu nowelizacji Ustawy o Polskiej Akademii Nauk, nie dotyczących bezpośrednio komitetów naukowych PAN. Uchwała wyraża poglądy Komitetu Mechaniki Polskiej Akademii Nauk i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk.

Uchwała wchodzi w życie z dniem uchwalenia.

Błażej Skoczeń

Przewodniczący KM PAN